

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : MRG4580037

ชื่อโครงการ: พัฒนาการของความซับซ้อนทางเศรษฐกิจและสังคมจากสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายถึงยุคแรกเริ่มประวัติศาสตร์ในเขตที่สูงทางตะวันออกเฉียงของภาคกลางของประเทศไทย

ชื่อนักวิจัย: สว่าง เลิศฤทธิ์
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ระยะเวลาโครงการ: 1 กรกฎาคม 2545 – 31 พฤษภาคม 2547

งานวิจัยทางโบราณคดีนี้มุ่งค้นหาพัฒนาการทางสังคมและเศรษฐกิจของสังคมในอดีตในช่วงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายต่อเนื่องถึงสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้นในภาคกลางของประเทศไทย หรือระหว่างช่วงเวลาประมาณ 2,500-1,500 ปีมาแล้ว โดยใช้แหล่งโบราณคดีขั้วจำปา อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี เป็นกรณีศึกษา จากการศึกษาพบว่าในช่วงต้นของสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย (ยุคสำริด) สังคมยังไม่แสดงให้เห็นความซับซ้อนในด้านการจัดระเบียบทางสังคมมากนัก แม้ว่าจะมีหลักฐานที่แสดงถึงความแตกต่างด้านความมั่งคั่ง และอาจจะมีการจัดระเบียบทางสังคมอย่างง่าย มีความเท่าเทียมกันในสังคมมากกว่าการมีชนชั้นปกครอง ส่วนระบบเศรษฐกิจยังเป็นแบบพึ่งพาตนเอง เป็นเศรษฐกิจชุมชน โดยพึ่งพาการผลิตหัตถกรรมประเภทเครื่องประดับเป็นหลักเพื่อแลกเปลี่ยนกับสินค้าจากชุมชนอื่น อย่างไรก็ตาม ไม่พบว่ามีระบบการรวมศูนย์การผลิตไว้ที่ส่วนกลาง ในช่วงปลายของสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย (ยุคเหล็ก) เริ่มมีความซับซ้อนทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น การผลิตงานหัตถกรรมมีความเข้มข้นมากขึ้นและมีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากขึ้น มีเครือข่ายการติดต่อค้าขายทางไกล ประชากรเพิ่มขึ้น สังคมอาจจะตั้งเครือข่ายมากขึ้นซึ่งนำไปสู่การจัดระเบียบทางสังคมใหม่ เมื่อเข้าสู่สมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น (สมัยทวารวดี) สังคมมีความซับซ้อนอย่างเด่นชัด มีการจัดระเบียบทางสังคมแบบรวมศูนย์ ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนไปและมีบทบาทลดลงไป กิจกรรมทางศาสนาเข้ามามีบทบาทเด่นขึ้นแทน

คำหลัก: ยุคหิน, ยุคเหล็ก, ทวารวดี, สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย, ยุคแรกเริ่มประวัติศาสตร์, ขั้วจำปา, แบบแผนการตั้งถิ่นฐาน, การจัดระเบียบทางสังคม, การค้า